

Brüssel, 19. veebruar 2026
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0344(COD)

14144/1/25
REV 1 ADD 1

ENV 1039
CLIMA 445
AGRI 499
FORETS 89
ENER 534
TRANS 474
CODEC 1560
PARLNAT

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, direktiivi 2006/118/EÜ, mis käsitleb põhjavee kaitset reostuse ja seisundi halvenemise eest, ning direktiivi 2008/105/EÜ, mis käsitleb keskkonnakvaliteedi standardeid veepoliitika valdkonnas

- Nõukogu põhjendused
- Nõukogu poolt vastu võetud 17. veebruaril 2026

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis 22. juunil 2022 vastu järgmise ettepaneku: direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, direktiivi 2006/118/EÜ, mis käsitleb põhjavee kaitset reostuse ja seisundi halvenemise eest, ning direktiivi 2008/105/EÜ, mis käsitleb keskkonnakvaliteedi standardeid veepoliitika valdkonnas¹.
2. 24. jaanuaril 2023 konsulteeriti Regioonide Komitee ning Majandus- ja Sotsiaalkomiteega. Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse ettepaneku kohta vastu 22. veebruaril 2023².
3. 19. juunil 2024 võttis COREPER vastu volitused läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga³.
4. Euroopa Parlament võttis oma esimese lugemise seisukoha vastu 24. aprillil 2024. aastal 452 poolt- ja 43 vastuhäälega, erapooletuid oli 83⁴.
5. Toimus neli kolmepoolset kohtumist: 28. jaanuaril, 20. mail, 17. juunil ja 23. septembril 2025. Eesistujariik esitas ettepanekud muudetud volituste kohta COREPERile selle 14. mai, 13. juuni ja 17. septembri 2025. aasta koosolekul. Lisaks kolmepoolsetele poliitilistele kohtumistele toimus ka 34 tehnilist kohtumist.

¹ 14265/22 + ADD 1–3.

² ELT C 146, 27.4.2023, lk 41–45.

³ 11383/24.

⁴ 10562/24.

6. Alaliste esindajate komitee analüüsis teksti 8. oktoobril 2025 kokkuleppe saavutamise eesmärgil ning kinnitas kolmepoolsetest kohtumistest tuleneva lõpliku kompromissi⁵. Kinnitatud tekst esitati dokumendi 13706/25 lisana.
7. Euroopa Parlamendi keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjon (ENVI) andis 21. oktoobril 2025 tekstile oma heakskiidu. Seejärel saatis ENVI esimees samal päeval alaliste esindajate komitee eesistujale kirja, milles märkis, et pärast teksti õiguskeelelist viimistlemist soovitab ta ENVI-l ja parlamendi täiskogul nõukogu seisukoht muudatusteta vastu võtta.

II. EESMÄRK

8. 2019. aastal viis komisjon läbi ELi veealaste õigusaktide toimivuskontrolli, mis hõlmas veepoliitika raamdirektiivi, keskkonnakvaliteedi standardite direktiivi, põhjavee direktiivi ja üleujutuste direktiivi⁶. Toimivuskontrolli tulemusel jõuti järeldusele, et ehkki need õigusaktid täidavad enamasti oma eesmärgi, on võimalik neid keemilise reostuse käsitlemise osas täiustada.
9. Käesoleva veepoliitika raamdirektiivi, põhjaveedirektiivi ja keskkonnakvaliteedi standardite direktiivi muutmise ettepaneku eesmärk on ajakohastada nende direktiivide lisasid, mis sisaldavad saasteainete loetelusid ja kvaliteedistandardeid, eesmärgiga parandada kemikaalide seiret, ühtlustada tulevase ajakohastusi vastavalt teadusuuringute tulemustele, parandada andmete kättesaadavust, läbipaistvust ja taaskasutamist ning kehtestada uued standardid mitme uue probleemse aine jaoks.

⁵ 13321/25.

⁶ 15101/19 + ADD 1.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

10. Euroopa Parlament ja nõukogu pidasid komisjoni ettepaneku alusel läbirääkimisi, eesmärgiga saavutada kokkulepe nõukogu esimese lugemise seisukoha etapis. Nõukogu seisukoha eelnõu tekst kajastab täiel määral kahe kaasseadusandja vahel saavutatud kompromissi.
11. Läbirääkimiste hõlbustamiseks jagati poliitilised küsimused viide teemavaldkonda: a) jälgimisnimekirjad, b) seire, c) aruandlus, d) ained ja e) horisontaalsed küsimused.
23. septembri 2025. aasta kolmepoolsel kohtumisel saavutatud kokkulepe, mis kajastub nõukogu esimese lugemise seisukohas, sisaldab järgmisi **peamisi poliitilisi küsimusi**.

a) Jälgimisnimekirjad

12. Nii põhja- kui ka pinnavee jälgimisnimekirjad kehtestatakse rakendusaktiga kahe aasta jooksul ja seejärel vaadatakse need iga kolme aasta järel läbi. Liikmesriigid peavad tegema kõikide jälgimisnimekirja kantud ainete ja ainerühmade seiret selleks valitud representatiivsetes seirejaamades 24 kuu vältel. Seireperiood algab kuue kuu jooksul pärast jälgimisnimekirjade kehtestamist, kuid proovide võtmine ja analüüsimine ei pea algama selle perioodi alguses. Põhjavee jälgimisnimekirja kantud aineid tuleb seirata vähemalt kord aastas. Pinnavee jälgimisnimekirja kantud aineid tuleks seirata vähemalt kaks korda aastas ning elustiku ja setete puhul vähemalt kord aastas.

13. **Jälgimisnimekirjadesse** saab kanda põhjavee puhul maksimaalselt viis ainet või ainerühma ja pinnavee puhul kümme ainet või ainerühma. Mikroplast ja antimikroobikumiresistentsuse näitajad lisatakse üksnes juhul, kui on olemas usaldusväärsed proovivõtu- ja analüüsimeetodid. Komisjonile on tehtud ülesandeks töötada sellised meetodid välja 18 kuu jooksul.
 14. Euroopa Kemikaaliamet (ECHA) koostab teaduslikud aruanded, et abistada komisjoni jälgimisnimekirja lisatavate ainete valimisel, võttes arvesse mitmesuguseid teaduslikke andmeid, sealhulgas veepoliitika raamdirektiivi ühise rakendusstrateegia soovitusi.
- b) Seire**
15. Mis puudutab üldlevinud püsiva, bioakumuleeruva ja toksilise ainaena käituvate ainete **seire sagedust**, võivad liikmesriigid teha seiret väiksema intensiivsusega kui prioriteetsete ainete puhul, kuid selline seire peaks toimuma vähemalt iga kolme aasta järel, kui aine kasutamisest või heitest tulenevalt või tehniliste teadmiste ja eksperdiarvamuse põhjal ei ole põhjendatud muu ajavahemik.
 16. Mis puudutab seire **hooajalisi erinevusi**, siis peavad liikmesriigid oma seire kavandamisel võtma arvesse ainete kasutamise tipptasemeid. Ette on nähtud ka seire vabatahtliku digiteerimise soodustamine.

17. Pinnavees esinevate östrogeensete ainete puhul on kohustuslik teha kahe aasta jooksul **mõjupõhist seiret**, et võimaldada komisjonil andmeid koguda. Komisjon kehtestab sellise seire tehnilised näitajad rakendusaktiga. Tagamaks, et liikmesriikidel on ettevalmistusteks piisavalt aega, on seirekohtade arv piiratud ja selle meetodi abil kogutud andmed jäetakse seisundi hindamisest välja selle kuueaastase tsükli lõpus, mille jooksul kõnealune kaheaastane seire toimub.
18. **Ühise seirekeskuse** kohta on veepoliitika raamdirektiivi lisatud säte, mille kohaselt järgitakse astmelist lähenemisviisi, st kõigepealt hindab komisjon keskuse teostatavust ja seejärel võimalikku loomist. Keskuse kasutamine on liikmesriikidele vabatahtlik.

c) Aruandlus

19. Aruandluse osas sisaldab nõukogu esimese lugemise seisukoht järgmisi elemente:
- seisundi kohta antakse jätkuvalt aru iga kuue aasta tagant koostatavates veemajanduskavades;
 - olemasolev säte meetmeprogrammi käsitleva vahearuande kohta jäetakse välja;
 - pinnavee bioloogiliste kvaliteedielementidega seotud seireandmed tuleb esitada iga kolme aasta järel;
 - pinna- ja põhjavee keemiliste kvaliteedielementidega seotud seireandmed tuleb esitada iga kahe aasta järel; liikmesriike julgustatakse vabatahtlikkuse alusel selle kohta igal aastal aru andma;
 - uued aruandluskohustused peaksid olema täielikult kooskõlas olemasolevate elektrooniliste andmeedastusmehhanismidega;
 - liikmesriigid võivad esitada lisakaarte, mis annavad teavet seisundi kohta.

d) Ained

20. **Ainete** osas sisaldab nõukogu esimese lugemise seisukoht järgmisi peamiseid elemente:

- **Per- ja polüfluoroalküülained (PFAS).** Põhjavee PFAS-ainete summaarne kontsentratsioon (summa) viiakse kooskõlla joogiveedirektiiviga, milles on sätestatud kvaliteedistandard 20 PFAS-aine summa kohta. Kooskõlla viimine joogiveedirektiiviga on dünaamiline protsess ning kõiki joogiveega seotud ajakohastusi kohaldatakse automaatselt ka põhjavee suhtes. Selleks et võtta arvesse uusi teadusandmeid ja paremini mõista nende ainete kahjulikkust, lisatakse põhjavee puhul kvaliteedistandard nelja sellise PFAS-aine summa kohta, mille puhul on kindlaks tehtud, et need kujutavad endast märkimisväärset ohtu inimeste tervisele ja keskkonnale. Pinnavee puhul lisatakse 24 PFAS-aine summale trifluoroäädikhape (TFA). Järgmise läbivaatamise käigus peab komisjon nii põhja- kui ka pinnavee puhul kaaluma, kas TFA-l peaks olema eraldi kvaliteedistandard või peaks see jätkuvalt moodustama osa PFAS-ainete summast. Komisjon peaks kaaluma ka PFAS-ainete üldkontsentratsiooni kvaliteedistandardite kehtestamist.
- **Pestitsiidid.** Põhjavee puhul lihtsustatakse pestitsiidide mitteasjakohaste metaboliitide kvaliteedistandardit. Lisaks peab komisjon rakendusaktiga kehtestama teadaolevate pestitsiidide metaboliitide loetelu, märkides, kas need on asjakohased või mitte. See loetelu tuleks vastu võtta 24 kuu jooksul pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumist ja seda tuleks seejärel ajakohastada kooskõlas veemajanduskavade tsükliga. Pinnavee puhul asendatakse komisjoni poolt algselt välja pakutud pestitsiidide üldkontsentratsiooni käsitlev keskkonnakvaliteedi standard sellise keskkonnakvaliteedi standardiga, mis hõlmab nende pestitsiidide summaarset kontsentratsiooni, mis on juba lisatud seiratavate prioriteetsete ainete loetellu (välja arvatud neli pestitsiidi, mille seiret tehakse elustikus või settes, ning glüfosaat), väärtusega 0,2 µg/l magevee puhul.

- **Bisfenoolid.** Bisfenool A on liigitatud prioriteetseks ohtlikuks aineks ja seetõttu on see lisatud keskkonnakvaliteedi standardite direktiivi I lisa esitatud ainete loetellu.
- **Ainete väljajätmine.** Välja jäetakse atrasiin.
- **Summaarsete kontsentratsioonide (summade) ja üldkontsentratsioonide** osas lisatakse põhjaveedirektiivi uuesti V lisa, mis sisaldab ülevaatamisele kuuluvaid aineid ja milles on loetletud valitud ravimite summa toimetehhanismide kaupa ja bisfenoolide summa, mida tuleb kaaluda järgmise läbivaatamise käigus. Samuti lisatakse keskkonnakvaliteedi standardite direktiivile uus III lisa, mis sisaldab ülevaatamisele kuuluvaid aineid ja milles on loetletud bisfenoolide summa, valitud pestitsiidide summa(d) toimetehhanismide kaupa ja valitud ravimite summa(d) toimetehhanismide kaupa, mida tuleb kaaluda järgmise läbivaatamise käigus. Järgmise läbivaatamise käigus peaks komisjon kaaluma ka keskkonnakvaliteedi standardite kehtestamist pinnavees leiduvate pestitsiidide, ravimite ja bisfenoolide üldkontsentratsiooni kohta ning kvaliteedistandardite kehtestamist põhjavees leiduvate ravimite ja bisfenoolide üldkontsentratsiooni kohta, mida toetavad asjakohased seiremeetodid, kuigi neid ei ole lisatud uude III ja V lissasse.

e) **Horisontaalsed küsimused: mõisted; tekkekohas kohaldatavad meetmed; piiriülene koostöö; põhjavee ökosüsteemid; seisundi halvenemise ärahoidmine ja sellega seotud erandid; laiendatud tootjavastutus; õiguskaitse kättesaadavus ning tähtajad, nõuete täitmine, ülevõtmine ja läbivaatamine**

21. **Mõistete** osas kohandati nii mõistete „prioriteetsed ained“ kui ka „prioriteetsed ohtlikud ained“ määratlust seoses artikli 16 uuesti sisseviimisega. „Vesikonnaspetsiifiliste saasteainete“ mõiste määratluses täpsustati, et tegemist on saasteainetega, mida ei ole või mis enam ei ole liigitatud prioriteetseks aineks, kuid mida juhitakse või mida satub märkimisväärses koguses asjaomase liikmesriigi territooriumil asuvasse vesikonda või alamvesikonda. Nõukogu esimese lugemise seisukohaga lisatakse ka kaks uut mõistet: „mõjupõhine künnisväärtus“ ja „veekogu seisundi halvenemine“, et kajastada veepoliitika raamdirektiivi lisatud asjakohaseid uusi sätteid, ning mõiste „olmevesi“ määratlus, et viia see kooskõlla joogiveedirektiiviga.

22. Seoses **tekkekohas võetavate meetmetega** peavad liikmesriigid oma meetmeprogrammi koostamisel kõigepealt kaaluma allika tasandil kohaldatavaid meetmeid kooskõlas asjakohaste liidu valdkondlike õigusaktidega ja seejärel vajaduse korral meetmeid olemasolevast reostusest tuleneva ohu vähendamiseks. See on seotud ka artikli 16 uuesti sisseviimisega ja komisjonile pandud nõudega esitada ettepanekuid kontrollide kohta, et saavutada prioriteetsete ohtlike ainete vettejuhtimise, heite ja kao lõpetamine või järkjärguline kõrvaldamine 20 aasta jooksul alates nende ainete liigitamisest prioriteetseteks ohtlikeks aineteks.
23. **Piiriülest koostööd** käsitlevaid sätteid ühtlustatakse. Tekstis täpsustatakse ka seda, et erakorraliste asjaolude, eelkõige äärmuslike üleujutuste, pikaajaliste põudade või oluliste reostusjuhtumite korral peab liikmesriik lisaks teiste mõjutatud liikmesriikide ja rahvusvaheliste vesikondade koordineerimisasutuste teavitamisele teavitama ka komisjoni.
24. **Põhjavee ökosüsteemide** puhul tunnistatakse vajadust koguda rohkem teadmisi põhjavee ökosüsteemide olemasolu, tähtsuse ja tundlikkuse kohta, et tagada nende kaitse tulevikus. Komisjon peaks tegema ühise rakendusstrateegia raames liikmesriikidega koostööd, et töötada välja meetoodika põhjavee ökosüsteemide olemasolu kindlakstegemiseks. Kui usaldusväärne meetoodika on olemas, peavad liikmesriigid hindama põhjavee ökosüsteemide olemasolu põhjaveekogumites, mille omadused võiksid toetada ökosüsteemide olemasolu. Kui olemasolu on kinnitatud, peaksid liikmesriigid kehtestama nende ökosüsteemide kaitseks rangemad standardid, välja arvatud juhul, kui varem inimeste tervise kaitseks kehtestatud standardid on juba piisavalt ranged.
25. Lisatakse **seisundi halvenemise** määratlus, mis vastab olemasolevale kohtupraktikale, samuti kaks **täiendavat erandit** veepoliitika raamdirektiivi artikli 4 alusel, mille kohaselt seisundi ajutist halvenemist ja seisundi halvenemist ümberpaigutamise tõttu ei käsitata veepoliitika raamdirektiivi rikkumisena. Erandid sisaldavad teatavaid kaitsemeetmeid tagamaks, et veepoliitika raamdirektiivi eesmärke ei seata ohtu, eelkõige seoses joogiveega.

26. Seoses **laiendatud tootjavastutusega** peab komisjon koostama kolme aasta jooksul pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumist aruande, et hinnata eelkõige, kas on võimalik kehtestada prioriteetseid aineid ja prioriteetseid ohtlikke aineid sisaldavaid tooteid ELi turule laskvatele tootjatele kohustus osaleda veepoliitika raamdirektiivi kohaselt kehtestatud seireprogrammide kulude katmises.
27. Seoses **õiguskaitse kättesaadavusega** lisatakse veepoliitika raamdirektiivi uued põhjendused ja uus artikkel.
28. **Tähtaegade ja nõuete täitmise** osas nähakse nõukogu esimese lugemise seisukohaga liikmesriikidele nn *mutatis mutandis* **klausliga** ette märkimisväärne paindlikkus järgmiselt:
- põhjavee hea keemilise seisundi saavutamise nõude täitmist seoses loetellu lisatud uute ainetega võib pikendada kuni 2039. aastani ja teatavatel tingimustel veemajanduskava veel ühe ajakohastamiseni, st 2045. aastani;
 - pinnavee puhul kavandatakse samu tähtaja pikendusi loetellu lisatud uute prioriteetsete ainete puhul ning muudetud keskkonnakvaliteedi standardiga prioriteetsete ainete puhul võib nõuete täitmise tähtaega pikendada kuni 2033. aastani, võimalik on ka täiendav pikendamine kuni 2039. aastani;
 - nii põhja- kui ka pinnavee puhul võivad liikmesriigid kohaldada ühest tsüklis pikemaid tähtajapikendusi juhul, kui looduslikud tingimused on sellised, et eesmärged ei ole selle aja jooksul võimalik saavutada;

- seoses läviväärtustega ja vesikonnaspetsiifiliste saasteainetega, mille puhul on kas ELi või riiklikul tasandil kehtestatud keskkonnakvaliteedi standardid, peavad liikmesriigid saavutama põhjavee ja pinnavee hea keemilise seisundi järgmise veemajanduskava lõpuks alates väärtuste või keskkonnakvaliteedi standardite kehtestamisest; seda tähtaega võib pikendada veemajanduskava ühe täiendava ajakohastamiseni;
- kehtestatakse esialgne meetmeprogramm põhjavees ja pinnavees hiljuti kindlaks määratud ainete kohta, järgides lähenemisviisi, mis võeti pinnavees hiljuti kindlaks määratud ainete suhtes keskkonnakvaliteedi standardite direktiivi läbivaatamisel 2013. aastal;
- ülevõtmise kuupäevaks on määratud 21. detsember 2027, et neljandas veemajanduskavas oleks võimalik muudetud standarditega seotud nõudeid arvesse võtta.

29. **Lisaid**, milles saasteained on loetletud, ajakohastatakse iga kuue aasta järel. Sama tsükkel kehtib ka Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) aruannete avaldamisel, välja arvatud esimene ECHA aruanne, mis avaldatakse nelja aasta pärast. Uuesti viiakse sisse veepoliitika raamdirektiivi artiklid 16 ja 17, millega tagatakse, et lisade läbivaatamine toimub seadusandliku tavamenetluse kohaselt.

IV. **KOKKUVÕTE**

30. Käesolevat muutmisdirektiivi käsitlev nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab kompromissi, milleni jõuti nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelistel läbirääkimistel, mida vahendas komisjon. Kui kehtivatesse direktiividesse kavandatud muudatused vastu võetakse, käsitletakse nendega puudujääki, mis tuvastati komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) raames toimunud hindamise käigus, ning tõhustatakse keskkonna ja inimeste tervise kaitset keemilise reostuse kahjuliku mõju eest.